

Råd för framtiden 8

Brottsförebyggande åtgärder i praktiken

**Dokumentation av sex seminarier från Brottsförebyggande rådets konferens
den 22–23 mars 2007 på First Hotel Billinge hus i Skövde**

Innehållsförteckning sex seminarier

1. Att främja tryggheten i kommunen – trygghetsarbetets dilemma
Brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete bedrivs i en mängd olika samverkansformer. Men det finns ett dilemma. En del åtgärder för att öka tilliten leder istället till att misstron ökar. Tillit kan snabbt raseras. Detta är komplext, praktiken är ung och forsknings- och kunskapsfälten nya. sid 2
2. Hur reducerar man bilbrottsligheten?
De brott som av Brå definieras som bilbrott, det vill säga billitgrepp och stölder ur och från bilar, har minskat kraftigt under senare år. Sedan år 2000 har bilbrotten minskat med nästan 25 procent. Denna utveckling har flera förklaringar, men en inte obetydlig del i minskningen på senare år går sannolikt att spåra till situationella insatser på lokal nivå ute i landet. sid 4
3. Kraftfulla webbverktyg för statistik om och uppföljning av brottslighet – en presentation av Brå:s statistik och polisens kartsystem Hobit.
Brå:s webbstatistik samt polisens nya kartsystem Händelse- och Brottsinformationstjänst, Hobit, gör det möjligt att visa anmälda brott och rapporterade händelser i ett specifikt geografiskt område. sid 6
4. Framgångsfaktorer i det lokala brottsförebyggande arbetet
I dag finns lokala brottsförebyggande råd i ungefär 80 procent av kommunerna. Hur råden är organiserade och hur de arbetar varierar dock kraftigt mellan kommunerna. Utifrån undersökningar och seminarier anser vi oss i dag ha en relativt god kunskap om vilka förutsättningar som krävs för att ett lokalt råd ska kunna arbeta framgångsrikt. sid 8
5. Hur får man in brottsofferfrågor i det brottsförebyggande arbetet?
Fortfarande betraktas det brottsförebyggande och det brottsofferstödande arbetet som två separata spår. Det finns emellertid fördelar med att i större utsträckning samordna det brottsofferstödande och brottsförebyggande arbetet. sid 10
6. Hur kan man effektivisera samverkan mellan skola, socialtjänst och polis – SSP?
SSP är ett lokalt brotts- och drogförebyggande samverkansforum mellan skola, socialtjänst och polis. Det är en gemensam organisation som underlättar kontakten mellan olika myndigheter. Målet är att förhindra och minimera ungdomars brottslighet, droganvändande och annat riskbeteende genom arbete i miljöer där barn och ungdomar vistas. sid 12

1. Att främja tryggheten i kommunen – trygghetens dilemma

Trygghet och säkerhet är två begrepp som ligger nära varandra. Men att få ihop dessa begrepp i det praktiska arbetet är en utmaning. Det framkom när företrädare för Tryggare och Mänskligare Göteborg höll ett seminarium på Råd för framtiden 8.

– I Göteborgs 21 stadsdelar är det brottsförebyggande arbetet och trygghetsfrågor en del av folkhälsoarbetet. Det är viktigt med samarbete, säger Borghild Håkansson, projektledare för kansligruppen Tryggare och Mänskligare Göteborg.

Tryggare och Mänskligare Göteborg bildades år 2001 med det övergripande syftet att öka tilliten och förtroendet i samhället samt att göteborgare ska kunna känna sig trygga att röra sig när de vill och var de vill. Staden har 21 stadsdelar, ett centralt brottsförebyggande råd med inriktning på trygghetsfrämjande arbete – Tryggare och Mänskligare Göteborg – samt lokala brottsförebyggande råd ute i stadsdelarna. Rådet Tryggare och Mänskligare Göteborg är sammansatt av polis, politiker, BRIS, chefen för jämställdhet och mångfald, Göteborgs universitet, kriminalvården och fastighetsägare i samverkan.

Organisatoriskt återfinns rådets kansligrupp under kommunstyrelsen. Huvuduppdraget är att vara god nätverksbyggare, ta egna initiativ och förmedla trygghetsfrämjande arbete. De områden som man arbetar med är äldre och trygghet, barn, ungdom, skola, kvinnofrid, kulturer i dialog, brottsoffer, opinionsbildning, fysisk miljö, forskning, kunskapsförmedling och utbildning.

Johan Öberg, som har ansvar för kunskapsuppbyggnad och forskning inom projektet, menar att innebörden av begreppet trygghet har förändrats över tid: från att handla om *fullvärdigt medborgarskap* från andra världskriget fram till 1960-talet, över 1960-talets *social trygghet* till dagens *frånvaron av brott*.

Enligt Johan Öberg visar forskning att när människor får svara fritt på vad trygghet är nämner de sociala faktorer som skola, vård och omsorg. Men de trygghetsmätningar som i allmänhet görs fokuserar på brottslighet och mäter alltså bara en liten del av vad trygghet egentligen är för människor.

– Trygghetsmätningar mäter bara en liten del av vad trygghet är. Dessutom fokuserar de på brottslighet i stället för trygghet, säger Johan Öberg.

Kan det bli för mycket trygghet

Gerd Cruse-Sondén, arkitekt med ansvar för bebyggelsefrågor, undrar om man skapar trygghet genom att ta bort något eller genom att tillföra något.

– Ska vi ha trygghetsvandringar för att undersöka läget? Finns det några risker med detta? Kan folk bli räddare? Vi kanske fokuserar för mycket på att ta bort buskar och liknande och ägnar för lite tid åt människorna. Mediernas bild av ungdomsbrottsligheten i Göteborg går att ifrågasätta. Hur skapas bilderna och vem sätter agendan? Det är ofta en starkt överdriven bild av brottsligheten som visas i media, och vetenskap, politiker och socialarbetare finns sällan närvarande i artiklarna, säger Gerd Cruse-Sondén.

Nélida Becerra, med ansvar för konst- och kulturfrågor, försöker få in kulturen i det trygghetsskapande arbetet.

– Konst och kultur kan bidra med nya perspektiv i trygghetsfrämjande arbete, säger Nélida Becerra.

– Skolan är en annan viktig del i det trygghetsskapande arbetet, men tyvärr saknas en representant för skolan i rådet. Intresset från skolans sida har hittills varit lågt, berättar Johan Öberg.

– Lärarna tycker att de ska förmedla kunskap till eleverna och inte delta i sociala projekt. Lärarna jobbar med elevernas framtid medan socialtjänsten städar upp i efterhand.

2. Hur reducerar man bilbrottsligheten?

En rattkrycka bidrar inte bara till att det blir färre biltillgrepp. Den kan även sägas ha en avskräckande effekt på stöld ur och från bil då rattkryckan visar att bilägaren är riskmedveten. Det sade Henrik Santesson, Brottsförebyggande rådet, på seminariet om hur man reducerar bilbrottsligheten.

Seminariet handlade om vad man kan göra och vad som har gjorts för att minska bilbrottsligheten, det vill säga biltillgrepp och stöld ur och från bil. Bilbrottsligheten har minskat avsevärt sedan år 2000. Det kan till stor del förklaras med tekniska framsteg inom bilbranschen men också med de situationella insatser som gjorts lokalt ute i landet. Just bilbrottsligheten har alltid legat i toppen av brottsligheten men är också ett brott som man med enkla metoder kan reducera. Med anledning av detta fick Brå tillsammans med Rikspolisstyrelsen ett treårigt uppdrag av regeringen som syftade till att få ner bilbrottsligheten.

Majoriteten av de bilar som stjäls är bilar tillverkade före 1998 eftersom bilar tillverkade därefter är utrustade med ett elektroniskt stöldskydd. Stöld ur och från bilar har minskat i takt med att låsen blivit bättre och bilrutorna har laminrats. Olika stöldskydd verkar skyddande på två sätt, dels genom att de finns rent fysiskt, dels genom att de visar att bilägaren är riskmedveten och vidtagit stöldförebyggande åtgärder. De flesta bilar stjäls för att gärningspersonen vill ta sig från punkt A till punkt B. 30 procent av brotten är så kallade nöjesåkning där unga gärningspersoner stjälar bilar för nöjes skull, de resterande 20 procenten är bilar som stjäls i ett vinstsyfte.

Traditionellt ses inte bilbrottslighet som ett allvarligt brott. Men Henrik Santesson anser att det kan peka på att personen redan har en kriminell karriär, eftersom biltillgrepp i de flesta fall är strategiska brott med tillängesuppsåt. Det kan därför ses som en varningsklocka när en ung person blir gripen för bilstöld, speciellt om det är hans eller hennes första lagföringsbrott. Forskning visar att en fjärdedel av dem vars första lagföring är bilstöld blir återfallsförbrytare.

Vad man kan göra lokalt

Santesson menar att det är statistiskt säkerställt var de flesta bilbrott sker. Vissa områden och parkeringsplatser är mer drabbade än andra. Det kan bland annat bero på att parkeringsplatserna är dåligt upplysta och folktomma.

Flera av seminariedeltagarna berättade om hur de i sin kommun arbetat för att komma till rätta med bilbrottsligheten på utsatta platser. De vittnade om hur en ökad aktivitet kring utsatta områden, såsom att ställa sig där och sälja bingoletter eller låta fotbollslaget springa sin runda över en utsatt parkeringsplats, har bidragit till en minskad bilbrottslighet. Det har också visat sig att en ökad insyn, övervakning och informationsskyltar är effektiva metoder för att minska bilbrott på parkeringsplatserna

– Det är inte alltid så att flest bilbrott sker där man tror, sade Henrik Santesson.

Polisens prognos- och kartläggningsverktyg Lupp och Hobit är till stor hjälp när det gäller att se under vilka perioder och på vilka platser som de flesta bilinbrotten inträffar. Man kan på så sätt sätta in riktade insatser. Santesson nämnde Landskrona som ett exempel där man just genom prognos och kartläggning har kunnat göra riktade insatser och på så sätt lyckats få ner bilbrottsligheten. En kartläggning av bilbrottsligheten gör att man också kan tydliggöra problembilden och planera för effektiva insatser. Andra polisinsatser som visat sig fungera effektivt är att ha trafikkontroller på sträckor där man vet att många stulna bilar transporteras.

På frågan om det minskade antalet bilbrott kommer att leda till en ökning av andra brott, som bilrån, svarade Santesson nekande. De som utför bilrån är nästan uteslutande våldsmän och på så sätt ett helt annat klientel. Eftersom larmen blir allt bättre förmodar Santesson att nyckelstölderna kan komma att öka då behovet av bil för att transportera sig inte kommer att minska.

3. Kraftfulla webbverktyg för statistik om och uppföljning av brottslighet – en presentation av Brå:s statistik och polisens kartsystem Hobit.

Det är viktigt att skaffa sig en bild av brottsligheten då man arbetar brottsförebyggande. Det ska gå snabbt och informationen ska vara färsk. Det var huvudbudskapet vid seminariet ”Kraftfulla webbverktyg för statistik om och uppföljning av brottslighet”.

Tina Rapp från Brå visade hur man på Brå:s hemsida kan söka statistik om anmälda brott, uppklarade brott, misstänkta och lagförda personer samt återfall i brott. Hon poängterade hur viktigt det är att veta vad statistiken består av.

– Bilden av hur brottsligheten ser ut i media speglar inte verkligheten, om man ser till antalet brott som begås. I media läser man mest om misshandel, våldtäkt och personrån, trots att de står för en ganska liten del av den anmälda brottsligheten. Det gör att människor tror att brott mot person är vanligare än det faktiskt är.

Många brottsförebyggare har vetskap om att den lokala polisens statistik över anmälda brott inte stämmer med Brå:s. Det beror på att Brå:s statistik tvättas, det vill säga att man ser över om de anmälda brotten har rätt brottskod, att de är kodade efter brottsdatum och så vidare. En av deltagarna vid seminariet, Johanna Stakeberg, menar att eftersom man som lokal brottsförebyggare är ute efter att se nivåer och trender, och då spelar en skillnad på några få anmälda brott ingen roll. Men vill man ha den officiella statistiken, som är kontrollerad och granskad, är det Brå:s statistik som gäller.

På Brå:s statistikenhet arbetar man hårt för att det ska bli enkelt för användaren att hitta, förstå och kunna presentera den statistik man är intresserad av. Det går sedan en tid att ta fram tabeller och diagram utifrån de önskemål man har. Dessutom finns Lupp (Lokal uppföljnings- och prognosprocedur) där man kan ta fram månadsvis statistik samt prognoser om anmälda bilbrott. Lupp är ett enkelt och bra verktyg då man vill planera och göra prioriteringar i det brottsförebyggande arbetet.

Brott på karta

Ingemar Larsson från Skövde polismyndighet visade HOBIT (Händelse- och brottsinformationstjänst), ett brott-på-karta-system, som bygger på anmälda brott och händelserapporter. Uppgifter läggs in i databasen direkt och ger en dagsfärsk överblick av läget i kommunen eller stadsdelen. Fördelarna med systemet är många. Man får exempelvis en bättre överblick av den geografiska spridningen av brott än om man skulle läsa alla adresser som brotten har begåtts på. Därför blir det också lättare att planera olika brottsförebyggande insatser. Dock har systemet åtminstone ett problem. Ingemar berättade:

– Om kartbilden med markeringar för var brott har begåtts ska stämman överens med verkligheten krävs det att den polisman som rapporterar ärendet skriver i rätt adress. Om polisen inte skriver på vilket nummer av gatan brottet har begåtts får brottet inga koordinater. Då kan markeringen på kartan hamna var som helst på den gatan. Tänk på hur det skulle kunna se ut på Sveavägen i Stockholm. Där kan alla brott utan exakt adress hamna på ett

ställe, till exempel Sveavägen 118, och då kan det ju bli tokigt om man planerar insatser efter de uppgifterna.

Ingemar Larsson framhöll även nyttan med programmet, till exempel vid länsövergripande samarbete. Då kan man se hur brottsligheten ser ut i grannlänerna och påkalla samarbete för att jämföra trender och sätta in gemensamma resurser.

Intresset för HOBIT bland seminariedeltagarna var stort, men för närvarande är det bara polisen som får använda det. Det beror bland annat på att informationen kan vara av känslig natur, det vill säga att den är sekretessbelagd. Det handlar om uppgifter som går att knyta till person, och när det handlar om brott så blir det extra känsligt.

4. Framgångsfaktorer i det lokala brottsförebyggande arbetet

Kunskap. Belagda metoder. Mätbara effekter. Det var vad som efterfrågades när framgångsfaktorerna i det lokala brottsförebyggande arbetet ventilerades på ett av de många seminarierna.

Såväl små som stora kommuner frågade efter en samlad kunskapsuppbyggnad och fick så småningom Rikspolisstyrelsens Marie Johansson Meinke att sätta ner foten:

– Vi begär för mycket av människor som sitter själva och med små pengar. Det är vi stora elefanter som måste bli mycket bättre i vårt stöd. Det finns små möjligheter att utveckla metoder och mäta effekter på lokalplanet. Förutsättningarna för att jobba lokalt måste ordnas centralt.

Då hade Södertälje och Motala kommuner hunnit presentera sina drog- och brottsförebyggande arbete. Utifrån förutsättningarna har man organiserat och profilerat sig på olika sätt. Den ena, Södertälje, i ett lokalt brottsförebyggande råd med egen budget där man satsar på långsiktighet och uthållighet och försöker bygga upp en egen kunskapsbas med metoder som ger effekt. Man satsar också tid och resurser på marknadsföring via medier och egna aktiviteter med målet att synas och kunna bygga vidare på sin verksamhet. Motala å andra sidan har sin verksamhet djupare integrerad i de kommunala strukturerna med en kommunstyrelseberedning som närmaste huvudman, nära samarbete med polis och bostadsbolag och gemensam introduktionsutbildning.

Det fria samtal som sedan följde mellan podium och seminariedeltagare visade på de många vägval och alternativ som de lokala brottsförebyggande råden bollar med. Staffan Gröndahl från Vallentuna kommun framhöll:

– Det finns egentligen två olika huvudvägar att gå. Antingen satsar man på en verksamhet med egen budget, med risken att det då är utifrån den budgeten som verksamheten ska ske. Eller också jobbar man i den befintliga strukturen.

Lena Henricson från Motala kommun kommenterade:

– Vi har tyckt att det gäller att inte avgränsa arbetet till bara dem som är specifikt utpekade för det brottsförebyggande arbetet utan ansvaret ska finnas överallt och inom kommunen från socialtjänsten till de tekniska förvaltningarna. En stor budget löser inga problem. Istället söker vi pengar för olika insatser.

Vad är framgång?

– Jag tycker egna pengar fungerar som en drivkraft för verksamheten. De har också kunnat användas för marknadsföring, menade Michael McCarthy från Södertälje kommun.

Vilket fick Pernilla Hallberg från Göteborg att ställa en fråga:

– Har ni mätt effekten av er marknadsföring eller är det en ren ”magkänsla”?

– Nja, det är en magkänsla, svarade Michael McCarthy.

– Måttet på en fungerande verksamhet kan inte vara om medborgarna känner till verksamheten eller inte utan om den leder till minskad brottslighet, sade Tommy Andersson från Umeå universitet. Vi måste visa vad insatserna får för resultat i form av minskad brottslighet.

Barbro Muller, Luleå kommun, frågade:

– Ni behöver hjälpa oss på lokal nivå, och det är viktigt med gemensamma signaler från de centrala nivåerna. Är till exempel Brå:s material utvärderat?

Seminarieets moderator Solveig Hollari från Brottsförebyggande rådet sade:

– Brå måste se till att det material vi rekommenderar är utvärderat. Alla gånger har det kanske inte varit så men vi jobbar ständigt med att förbättra oss. Vi är exempelvis på väg med en metastudie av klotterförebyggande projekt. Men jag tar med mig den frågan tillbaka hem.

Några tips, slutligen, från såväl de ”stora” som de lokala brottsförebyggarna:

– De första årens framgångsfaktorer är främst att få resurser från de stora aktörerna i området: polisen, kommunen och kanske landstinget, sammanfattade Marie Johansson Meinke.

– Det drog- och brottsförebyggande arbetet ska organiseras tillsammans, underströk Michael McCarthy.

– Det är effektivt att identifiera och börja arbeta med dem som redan tidigare utsatts för brott. Men också viktigt att lämna magkänsla och söka kunskaper, sade Bo Hägglund från Rikspolisstyrelsen, som också betonade att stora kunskaper finns hos två så disparata storheter som de stora väktarbolagen och hos invandrarföreningarna.

5. Hur får man in brottsofferfrågor i det brottsförebyggande arbetet?

Seminarier fokuserade på kopplingar mellan det brottsofferstödande och det brottsförebyggande arbetet i praktiken.

– Jag är trött på allt snack. Vi har den kunskap vi behöver, en bra lagstiftning och det finns resurser. Nu är det dags att agera, säger Magnus Lindgren, chef för brottsofferenheten vid polismyndigheten i Uppsala län.

Brottsofferstödande och brottsförebyggande frågor är ofta två skilda spår, som historiskt sett har haft olika utgångspunkter. Under de senaste åren har det dock börjat hända saker som förenar de olika perspektiven.

Ett av de första tecknen på att man börjar föra samman brottsförebyggande och brottsofferstödande frågor är medling, där Brå idag har ett regeringsuppdrag. I början låg fokus mer på gärningspersonerna och medling sågs i första hand som en insats för att förebygga återfall i brott. Men medling är nu minst lika mycket till för brottsoffret och det är viktigt att inte tappa det perspektivet.

Medlingsverksamheterna, som hade flera representanter på seminariet, har ofta problem med att polisen inte förmedlar ärenden, vilket kan bero på att många poliser inte har tillräcklig kunskap om medling och inte känner sig bekväma att fråga. De kan också känna sig osäkra på vilka fall som är lämpliga medlingsärenden. Det går att tolka texten i LuL, lagen om unga lagöverträdare, som att polisen skall tillfråga den misstänkte om hans eller hennes inställning till medling. Brå:s rekommendation är att polisen enbart tillfrågar den unge lagöverträdaren om medlingsverksamheten och därefter lämnar över ärendet till medlingsverksamheten som i sin tur gör bedömningen om ärendet är medlingsbart.

De brottsförebyggande och de brottsofferstödande frågorna knöts ihop ytterligare med stödcentrum för unga brottsoffer som startade 1999 och är ett samarbete mellan polis och socialtjänst. Det finns idag mellan 12 och 15 stödcentrum för unga brottsoffer.

– Stödcentrum är i högsta grad brottsförebyggande eftersom dagens brottsoffer är morgondagens gärningsmän om man inte gör något för dem. säger Ann Hellströmer som startade verksamheten.

Kunskapen om att en liten grupp människor utsätts för en stor andel av brotten har en enorm potential att vara brottsförebyggande, menar Magnus Lindgren, men den måste ta sig praktiska uttryck, och polisen måste samverka med andra aktörer.

Konkreta och mätbara mål

– Hur får lokala brottsförebyggande råd reda på vad de ska göra? Kartlägg hur brottsligheten ser ut och vilka behov brottsoffer har, är Magnus Lindgrens uppmaning. Jobba för att brottsofferjourer och kvinnojourer kommer in i rådet, de har kunskapen om brottsoffers behov och upprepad utsatthet.

Många brottsoffer behöver information om sina rättigheter och sina möjligheter till stöd och skydd. Polisen har utbildning i brottsofferfrågor, men det ger inte resultat. Därför är det viktigt att man i stället går ut till medborgarna och informerar om deras rättigheter. Här kom det dock en invändning om att människor har svårt att ta till sig förebyggande information innan de har blivit utsatta för något. Magnus Lindgren replikerade att det är därför arbetet med upprepad utsatthet har så stor potential att vara brottsförebyggande eftersom vi här har en stor grupp som är motiverad.

Syftet är att minska brottsligheten, öka tryggheten och se till att brottsoffer får stöd och hjälp. Magnus Lindgren jobbar hellre med den verkliga tryggheten än med den upplevda.

– Vi får aldrig vara nöjda så länge brottsligheten är hög och många personer utsätts för upprepade brott. Många får heller inte det stöd eller den information de behöver.

Ett problem inom både polis och kommuner är att det ofta finns en person som brinner för brottsförebyggande och brottsofferstödande frågor. När den personen går på semester eller byter tjänst blir verksamheten lidande. Enligt Magnus Lindgren kan man undvika det genom att bygga upp en struktur med skriftliga rutiner. Det är naivt att tro att polisen kan göra allt själva. Magnus Lindgren betonar också vikten av att klara ut vilka roller, mandat och befogenheter som de som samverkar kring brottsförebyggande frågor ska ha. Formulera konkreta och mätbara mål och handlingsplaner och bestäm hur de ska följas upp. Se till att alla som är med skriver under på vad de ska göra.

6. Hur kan man effektivisera samverkan mellan skola, socialtjänst och polis – SSP?

Det preventiva arbetet hamnade allt längre ner i prioriteringen och de som skulle jobba med drog- och brottsförebyggande arbete fick inte mandatet lokalt. Så sammanfattar Mariana Mauritzon, samordnare för Malmö stads drog- och brottsförebyggande arbete, bakgrunden till SSP-projektet, där man gått från allmän samverkan till en strukturerad organisation för samarbete mellan polis, skola och socialtjänst.

Tillsammans med Charles Dybdahl från polisen i Malmö har Mariana Mauritzon under ett och halvt års tid byggt en heltäckande struktur för samarbetet kring brotts- och drogförebyggande arbete som inkluderar Malmös tio stadsdelsförvaltningar.

Processen började med att en stadsdel i Malmö sökte EU-bidrag för att utveckla samarbetsformerna med polisen, vilket ledde till ett antal studieresor. Från England hämtades strukturen och från Danmark ett beprövat arbetssätt. ”Russinen ur kakan som blev SSP”, som Charles Dybdahl uttrycker det.

– När vi startade visade det sig finnas en god vilja till samarbete men i praktiken är det inte så enkelt. Det gäller främst att ha en gemensam problembild, annars bara tror man att man är på väg åt samma håll, säger Mariana Mauritzon.

Samarbetet i Malmö bygger på att alla arbetar i sina professionella yrkesroller. Men inom såväl socialtjänst, skola som polis finns en grupp människor och problemställningar som är i fokus för allas arbetsinsats.

– Det är det som är SSP, säger Mariana Mauritzon.

Blir kvar vid professionella roller

Tidigare ansåg polisen att det var svårt att samarbeta med de kommunala verksamheterna eftersom stadsdelarna organiserade sitt samarbete på olika sätt. De lokala samordnarna av det drog- och brottsförebyggande arbetet hade också olika mandat. Vad man ville uppnå var tydlighet, likhet i organisationen och långsiktig hållbarhet. Projektet byggde upp en specifik SSP-organisation för hela kommunen. En central ledningsgrupp beslutar om mål och strategi, prioriterar verksamheter och tilldelning av medel. Gruppen består av personer med olika kompetenser och har en gemensamt överordnad och strategisk roll. Till stöd finns sekretariatet som verkställer, koordinerar, följer upp och bereder ärenden och budget. De tio stadsdelarna har sedan var sin ledningsgrupp med strategiska personer, som förankrar och godkänner insatser.

– På så sätt har det preventiva arbetet fått en helt annan tyngd, säger Mariana Mauritzon. Det praktiska jobbet görs sedan i lokala SSP-grupper, en eller flera per stadsdel beroende på lokala förutsättningar. Där hittar man kanske biträdande rektorn, fältassistenten och närpolisen.

– På den nivån gäller det att få bort enhetschefer och andra som vill hålla koll och i stället få in dem som ska samarbeta praktiskt. Men här gäller det också att formera arbetet så att det

passar in på problemställningarna i den aktuella stadsdelen, säger Mariana Mauritzson lite luttrat.

– Sedan är det åtgärdsplanerna som gör organisationen levande, tillägger Charles Dybdahl. Varje stadsdel jobbar med kartläggning och detaljplaner kring målgrupp, syfte, resurser, ansvar, uppföljning etc. Sekretariatet betonar vikten av att formulera enkla, mätbara mål inom sådana områden där man tydligt kan se skillnader på före och efter. Det kan till exempel handla om gemensamma satsningar kring alkohol eller skolk. Tidigare så man att man samarbetade och ibland gjorde man jättemycket förebyggande arbete men man gjorde det inte tillsammans och det är inte SSP-modellen, säger Mariana Mauritzson.

– Men det är också viktigt att alla blir kvar i sina professionella roller, man jobbar parallellt men inte med samma saker som tidigare.

Arbetsmetoderna är de gamla, beprövade och utvärderade. Skillnaden är att man försöker metodutbilda SSP-jobbarna tillsammans. Teamet tycker att man förändrat arbetssättet runt drog- och brottsförebyggande frågor genom att arbeta positivt, tydligt, med låga kostnader och lokal koppling. Nackdelen är att arbetet fungerar ojämnt, framtiden är oklar och sekretariatets roll inte helt klar. Kvar finns också en del parallella strukturer.

– Om vi skulle börja om vårt arbete igen skulle vi börjat jobba på rätt nivå från början i stället för att bygga arbetet underifrån, säger Charles Dybdahl och menar att nyckeln till att strukturen fungerar är att den är förankrad bland beslutsfattare på olika nivåer.

Men visst finns det många saker att utveckla. På seminariet diskuterades mallar för åtgärdsplaner, standardiserade dagordningar, uppföljning med mera och såväl SSP-sekretariatet som seminariedeltagarna gick därifrån med tänkbara framtida arbetsuppgifter.